

HYVÄ TULO SIJAISHUOLTOON

-toimintamalli, 28 vrk

Olet
turvassa

Kiireellisissä sijoituksissa
työskentely alkaa tästä

Ennakointi

- Tutustumiskäynti (Y, S)
- Esite, valokuvat (Y)
- Soitto sijoitukseen tulevista edeltävänä päivänä nuorelle ja vanhemmille (Y)

Tulopäivä

- Perustiedot (Y)
- Sijoituksen syiden avaaminen (S, Y)
- Sijoituspäätös yksikköön (S)
- Vuoron aikuinen (Y)
- Tervetulopaketti (Y)
- Tiekartan antaminen nuorelle + läpikäyminen (Y)
- Yksikön esittely, tilat ja käytänteet (Y)
- Tulotilanteessa perheellä oma työntekijä (Y)

Toinen ja kolmas päivä

- Sijoituksen syiden avaaminen (S,Y)
- Vuoron aikuinen (Y)
- Toisiin nuoriin tutustumisessa auttaminen (Y)
- Vanhemmuustyöskentely (Y)
- Yksikön käytänteiden esittely jatkuu (Y)

Ensimmäinen viikko

- Terveystarkastuksen tarpeen arvioiminen (Y, S)
- Aloitusneuvottelu (S, Y)
- Omaohjaajatyöskentely kaksi kertaa viikossa, teema: tutustuminen (Y)
- Kuulumissoitot vanhemmille kerran päivässä (Y)
- Suunnitelma oppimisen edistämisestä (S, Y)
- Suunnitelma hatkaamisen ennaltaehkäisemiseksi (Y, S)
- Ruokailu nuoren ehdoilla (Y)

Toinen viikko

- Omaohjaajatyöskentely kaksi kertaa viikossa, teema: turvallisuus (Y)
- Sosiaalityöntekijän ja nuoren tapaaminen (S)
- Kuulumissoitot vanhemmille tiiviisti (Y)
- Hyvän kohtelun suunnitelma

Kolmas viikko

- Omaohjaajatyöskentely kaksi kertaa viikossa, teema: mistä minä tulen? (Y)
- Kuulumissoitot vanhemmille tiiviisti (Y)
- Vanhemmuustyöskentely (Y)
- VERTAISTAPAAMINEN (Y)
- Kooste sosiaalityölle (Y)

Neljäs viikko

- Neuvottelu (S,Y)
- Omaohjaajatyöskentely kaksi kertaa viikossa, teema: unelmat (Y)
- Kuulumissoitot vanhemmille tiiviisti (Y)
- Hoito- ja kasvatussuunnitelma (Y)
- Suunnitelma hatkaamisen ennaltaehkäisemiseksi (Y, S)

Päävastuu toteutuksesta

(Y)=yksikkö (S)=sosiaalityö

HYVÄ TULO SIJAISHUOLTOON

-toimintamalli, 28 vrk

Ennakointi

- Tutustumiskäynti (Y, S)
- Esite, valokuvat (Y)
- Soitto sijoitukseen tulemista edeltävänä päivänä nuorelle ja vanhemmille (Y)

Ennakoinnilla pyritään keventämään nuoren tuloa asuinyksikköön sekä tarjoamaan hänelle sekä hänen läheisilleen mahdollisuuksia sijoitukseen ja asuinyksikköön liittyvien asioiden miettimiseen etukäteen. Pohjaa keskinäiselle luottamukselle voidaan luoda jo ennen sijoituksen alkua, ennakointiin kannattaa siis panostaa.

Tutustumiskäynti pyritään mahdollistamaan nuorelle ja hänen läheisilleen aina ennen sijoituksen alkua. Tutustumiskäynnillä vanhemmille tarjotaan mahdollisuus tutustua sekä yksikön yleisiin tiloihin että johonkin asuinhuoneista.

Tutustumiskäynnillä nuorelle ja hänen läheisilleen annetaan **esite, joka sisältää valokuvia yksiköstä**. Esite voidaan lähettää myös sähköisesti, jos tutustumiskäyntiä ei ole mahdollista toteuttaa.

Sijoitukseen tulemista edeltävänä päivänä yksiköstä soitetaan **erilliset puhelut nuorelle ja vanhemmille**. Sekä nuorelta että vanhemmilta kysytään millä mielin hän/he ovat yksikköön tulon suhteen ja kerrotaan mitä seuraavana päivänä tapahtuu. Puhelussa pyritään vastaamaan mahdollisiin nuorella tai vanhemmilla oleviin huoliin ja/tai kysymyksiin.

HYVÄ TULO SIJAISHUOLTOON

-toimintamalli, 28 vrk

Tulopäivä

- Perustiedot (Y)
- Sijoituksen syiden avaaminen (S, Y)
- Sijoituspäätös yksikköön (S)
- Vuoron aikuinen (Y)
- Tervetulopaketti (Y)
- Tiekartan antaminen nuorelle + läpikäyminen (Y)
- Yksikön esittely, tilat ja käytänteet (Y)
- Tulotilanteessa perheellä oma työntekijä (Y)

Yksikön työntekijä kirjaa tulopäivänä ylös nuoren **perustiedot**. Erityisesti tilanteissa, joissa nuoresta ei ole ennakoon tietoja yksikössä, tulee perustietojen kirjaamisen olla huolellista. Samassa yhteydessä nuorelle kerrotaan mitä tietoja hänen kirjataan, mihin ja miksi. Nuoren tulee myös saada tietää miten hän voi saada lukea itsestään tehtyjä kirjauksia.

On tärkeää varmistaa, että nuori tietää miksi hänet on sijoitettu. **Sijoittava sosiaalityöntekijä käy sijoituksen syyt** läpi nuoren kanssa tulopäivänä. Tämän lisäksi yksikön työntekijät käyvät päätöksen läpi nuoren kanssa vielä saman päivän aikana. Sijoituksen syiden avaamisessa on tärkeää, että sijoituksen syistä kerrotaan nuorelle ymmärrettävällä kielellä ja asiaa käydään läpi nuoren tahtisesti.

Sosiaalityöntekijä toimittaa viimeistään tulopäivänä **sijoituspäätöksen yksikköön**, jotta yksikön työntekijät tietävät sijoituksen syyt. Sijoittava sosiaalityöntekijä vastaa siitä, että yksikkö saa riittävät tiedot lapsen hoidon järjestämiseksi ja perheen tuen arvioimiseksi ja toteuttamiseksi.

Vuoron aikuinen määrittellään ja kerrotaan nuorelle jokaisen vuoron osalta erikseen. Ajatuksena on, että nuori tietää, että tämä tietty aikuinen on tässä vuorossa töissä minua varten. Nuoren ei välttämättä tarvitse muistaa ensimmäisinä hetkinä kuin yhden aikuisen nimi. Tarkoituksena ei ole sinällään lisätä vuoron resurssia vaan vain nimeä yksi aikuinen erityisesti nuorta varten. Vaikka

aikuinen tekee myös muita töitä vuoron aikana, on tärkeää, että nuorta ei jätetä yksin vaan hänen käytettävissään on joku aikuinen hänen niin toivoessaan.

Asuinyksikön työntekijä antaa tulopäivänä nuorelle **tervetulopaketin**. Paketti on koottu valmiiksi, ja se voi esimerkiksi odottaa nuorta huoneen sängyllä, kun hän saapuu asuinyksikköön. Tervetulopaketti voi sisältää esimerkiksi pehmolelun, pehmeän peiton, stressilelun, tietoa nuoren omista oikeuksista, tyhjän sivun, johon voidaan täyttää nuoren vastuusosiaalityöntekijän nimi ja yhteystiedot sekä muuta sopivaa kirjallista materiaalia, esimerkiksi Pesäpuun "Uskomme sinuun - usko sinäkin" vihkon. Asuinyksikön työntekijät ja yksikössä asuvat nuoret voivat kirjoittaa yksikköön muuttavalle nuorelle kirjeet, jotka annetaan osana tervetulopakettia.

Nuorelle annetaan nuoren **tiekartta**, ja sitä käydään hänen kanssaan läpi.

Yksikön työntekijä **esittelee tulopäivänä nuorelle yksikön tilat ja käytänteet**.

Tulotilanteessa **perheellä on käytössään oma työntekijä**, joka käy heidän kanssaan läpi sitä mitä nyt ja lähipäivinä tapahtuu, esimerkiksi siinä kohdassa, kun nuori lähtee jo omaan huoneeseensa. Jos vanhemmat eivät ole mukana tulotilanteessa, heille soitetaan ja käydään heidän kanssaan asioita läpi puhelimitse.

HYVÄ TULO SIJAISHUOLTOON

-toimintamalli, 28 vrk

Toinen ja kolmas päivä

- Sijoituksen syiden avaaminen (S,Y)
- Vuoron aikuinen (Y)
- Toisiin nuoriin tutustumisessa auttaminen (Y)
- Vanhemmuustyöskentely (Y)
- Yksikön käytänteiden esittely jatkuu (Y)

Sijoitukseen johtaneita syitä käsitellään nuoren kanssa jälleen toisen tai kolmannen päivän aikana, koska ensimmäisenä päivänä vastaanotettu tieto ei välttämättä ole jäänyt nuoren mieleen ja muistiin ja/tai nuorelle on voinut herätä uusia kysymyksiä asiaan liittyen. Päävastuu asiasta on sosiaalityöntekijällä, joka voi käydä asiaa läpi nuoren kanssa esimerkiksi puhelimitse. Tämän lisäksi asiasta keskustellaan myös yksikössä nuoren kanssa.

Toisen ja kolmannen päivän osalta määritellään ja kerrotaan nuorelle **vuoron aikuinen** jokaisen vuoron osalta erikseen. Vaikka aikuinen tekee myös muita töitä vuoron aikana, on tärkeää, että nuorta ei jätetä yksin vaan hänen käytettävissään on joku aikuinen hänen niin toivoessaan.

Yksikön työntekijät auttavat **nuorta tutustumaan muihin yksikössä asuviin nuoriin**. Tutustumista ei ole hyvä jättää yksikössä jo

asuvien tai yksiköön juuri muuttaneen nuoren vastuulle. Tutustumisessa voidaan tukea niin, että yksikköön muuttanut nuori ehtii valmistautua tilanteeseen. Nuori saa kertoa tutustumistilanteesta muille nuorille itsestään sen verran kun haluaa.

Vanhemmuustyöskentely alkaa, kun yksikön työntekijät tapaavat nuoren vanhempia heti ensimmäisten päivien aikana kasvatuskumppanuuden rakentamiseksi. Tapaamisessa vanhemmilla on mahdollisuus keskustella nuoren asioista ja sijoituksesta kasvotusten työntekijän kanssa. Vanhempi on asiantuntija oman lapsensa asioissa ja hänet tulee kohdata sellaisena. Tapaamisessa tutustutaan vanhempiin, kuullaan heidän ajatuksiaan tilanteesta sekä sovitaan vanhemmuustyöskentelyn tavoista.

Yksikön käytänteiden läpikäyminen jatkuu toisena ja kolmantena päivänä, toistot ovat tärkeitä nuorelle.

HYVÄ TULO SIJAISHUOLTOON

-toimintamalli, 28 vrk

Ensimmäinen viikko

- Terveystarkastuksen tarpeen arvioiminen (Y, S)
- Aloitusneuvottelu (S, Y)
- Omaohjaajatyöskentely kaksi kertaa viikossa, teema: tutustuminen (Y)
- Kuulumissoitot vanhemmille kerran päivässä (Y)
- Suunnitelma oppimisen edistämisestä (S, Y)
- Suunnitelma hatkaamisen ennaltaehkäisemiseksi (Y, S)
- Ruokailu nuoren ehdoilla (Y)

Yksikössä selvitetään nuoren terveydentilaa ja varataan tarvittaessa nuorelle aika **terveystarkastukseen**.

Nuoren asioista vastaava sosiaalityöntekijä järjestää neljän arkipäivän kuluessa **aloitusneuvottelun**, jossa määritellään sijoituksen tavoitteet. Omaohjaajan osallistuminen neuvotteluun pyritään järjestämään. Neuvottelun tarkoitusta ja rakennetta on tärkeää käydä etukäteen läpi nuoren kanssa, apuna voi käyttää Pesäpuun maksutonta Siivet-työvälinettä.

Omaohjaajatyöskentely kaksi kertaa viikossa on oleellinen osa Hyvä tulo sijaishuoltoon -toimintamallia. Kullekin viikolle on määritetty teema, johon työskentely voidaan pohjata. Omaohjaajat voivat vapaasti suunnitella omaohjaajatyöskentelyn tapoja, esimerkiksi toisella kerralla työskentely voi olla vapaampaa tekemistä ja sen avulla tutustumista, ja toisella kerralla tiiviimmin esimerkiksi jonkin työmenetelmän avulla työskentelyä. Ensimmäisellä viikolla teemana on nuoreen tutustuminen.

Yksikön työntekijä soittaa vanhemmille ensimmäisen viikon aikana kerran päivässä. **Kuulumissoittojen** tarkoituksena on kertoa nuoren kuulumisia, mutta kysellä myös vanhempien

kuulumisia ja vastata samalla mahdollisiin heillä oleviin kysymyksiin.

Suunnitelmaa oppimisen edistämisestä tehdään ensimmäisen viikon aikana yksikön, sosiaalityön ja koulun yhteistyönä. Asuinyksiköstä on hyvä olla tiiviissä vuoropuhelussa koulun kanssa.

Suunnitelma hatkaamisen ennaltaehkäisemiseksi on työntekijöiden käyttöön tarkoitettu lomake, jonka täyttäminen on hyvä aloittaa heti sijoituksen alkaessa. Lomakkeen avulla pyritään havaitsemaan nuoren elämässä olevat, hatkaamiselle mahdollisesti altistavat tekijät, ja niihin puuttamalla kyetä ennaltaehkäisemään hatkaamista. Lomaketta täytetään nuoren, läheisten ja sosiaalityön kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta. Lomaketta voidaan täyttää myös nuoren kanssa, jos työntekijä pitää tätä perusteltuna (esim. useita hatkoja taustalla + hyvä luottamuksellinen suhde nuoreen). Lomakkeen täytössä tulee huomioida erityisen sensitiivinen työote.

Ruokailu järjestetään ensimmäisten päivien aikana nuoren ehdoilla eikä nuorta veloiteta ruokailemaan yhteisessä tilassa. Nuori voi ruokailla esimerkiksi omassa huoneessaan (yksin tai ohjaajan kanssa) tai halutessaan yhdessä muiden kanssa.

HYVÄ TULO SIJAISHUOLTOON

-toimintamalli, 28 vrk

Toinen viikko

- Omaohjaajatyöskentely kaksi kertaa viikossa, teema: turvallisuus (Y)
- Sosiaalityöntekijän ja nuoren tapaaminen (S)
- Kuulumissoitot vanhemmille tiiviisti (Y)
- Hyvän kohtelun suunnitelma

Omaohjaajatyöskentely jatkuu turvallisuusteemalla. Teemaa voidaan lähestyä monesta eri näkökulmasta, perimmäisenä tavoitteena on tukea nuoren sisäistä turvallisuuden tunnetta toimintamallin perusajatuksen mukaisesti.

Vastuusosiaalityöntekijä tapaa nuoren kanssa kahden kesken viimeistään toisen viikon aikana.

Kuulumissoitot vanhemmille toteutetaan tästä eteenpäin jokapäiväisten soittojen sijaan sen mukaan miten yksiköstä on sovittu vanhempien kanssa, kuitenkin tiiviisti.

Nuoren kanssa käydään läpi **Hyvän kohtelun suunnitelma** viimeistään toisen viikon aikana.

HYVÄ TULO SIJAISHUOLTOON

-toimintamalli, 28 vrk

Kolmas viikko

- Omaohjaajatyöskentely kaksi kertaa viikossa, teema: mistä minä tulen? (Y)
- Kuulumissoitot vanhemmille tiiviisti (Y)
- Vanhemmuustyöskentely (Y)
- Vertaistapaaminen (Y)
- Kooste sosiaalityölle (Y)

Omaohjaajatyöskentely jatkuu nuoren taustaan tutustumisella.

Kuulumissoitot vanhemmille jatkuvat tiiviisti.

Vanhemmuustyöskentely jatkuu ensimmäisen tapaamisen yhteydessä määriteltujen tavoitteiden mukaan. Vanhempien kanssa työstetään myös Hoito- ja kasvatussuunnitelman pohjaa.

Yksiköstä järjestään **nuoren ja vertaisnuoren välinen tapaaminen**. Vertainen voi olla yksikössä jo jonkun aikaa asunut nuori tai jossain muussa yksikössä asuva nuori. Tapaamiselle määritellään tavoite ja sen sisältö on jossain

määrin strukturoitu eli ohjaajat ohjeistavat vertaisnuorta ennen tapaamista tavoitteiden ja tekemisen osalta. Vertaisnuori voi esimerkiksi esitellä uudelle nuorelle asuinyksikön lähellä sijaitsevan kuntoilupaikan tai nuoret voivat käydä yhdessä kahvilla ja jakaa kokemuksiaan sijoituksen alkuvaiheista. On tärkeää valmistella molempia nuoria tapaamiseen ja sen tavoitteisiin. Vertaisnuorena toimivalle nuorelle on hyvä ostaa kiitoksena karkkipussi tai muu pieni lahja.

Yksiköstä tehdään kolmannen viikon aikana vastuusosiaalityöntekijälle kooste sijoituksen ensimmäisistä viikoista. Kooste auttaa sosiaalityöntekijää saamaan kuvan sijoituksen sujumisesta.

HYVÄ TULO SIJAISHUOLTOON

-toimintamalli, 28 vrk

Neljäs viikko

- Neuvottelu (S,Y)
- Omaohjaajatyöskentely kaksi kertaa viikossa, teema: unelmat (Y)
- Kuulumissoitot vanhemmille tiiviisti (Y)
- Hoito- ja kasvatussuunnitelma (Y)
- Suunnitelma hatkaamisen ennaltaehkäisemiseksi (Y, S)

Nuoren sosiaalityöntekijä järjestää neuvottelun neljännellä viikolla. **Neuvottelun** tarkoitusta ja rakennetta käydään etukäteen läpi nuoren kanssa. Apuna voi käyttää Pesäpuun maksutonta Siivet-työvälinettä.

Omaohjaajatyöskentelyn teemana neljännellä viikolla on unelmat. Teema mahdollistaa monenlaisen aiheen lähestymisen nuoren kanssa. Olisiko nyt hyvä aika tehdä vaikka kaikkien nuorten kanssa unelmakartat, joita jokainen nuori kävisi läpi omaohjaajansa kanssa?

Kuulumissoitot vanhemmille jatkuvat tiiviisti.

Nuoren **hoito- ja kasvatussuunnitelma** tehdään valmiiksi viimeistään neljännen viikon

aikana ja käydään läpi nuoren kanssa. Hoito- ja kasvatussuunnitelman tekemiseen on osallistettu sekä nuorta että hänen läheisiään.

Suunnitelma hatkaamisen ennaltaehkäisemiseksi -lomaketta voidaan päivittää koko sijoituksen ajan, mutta ensimmäisen neljän viikon aikana olisi hyvä olla jo kattava kuva lomakkeilla mainittujen riskitekijöiden vaikutuksesta nuoren elämään. Lomaketta täytetään nuoren, läheisten ja sosiaalityön kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta. Lomaketta voidaan täyttää myös nuoren kanssa, jos työntekijä pitää tätä perusteltuna (esim. useita hatkoja taustalla + hyvä luottamuksellinen suhde nuoreen). Lomakkeen täytössä tulee huomioida erityisen sensitiivinen työote.